

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BD/235/54/89

JAK SPĘDZIMY ŚWIĘTA I SYLWESTRA?

Komunikat z badań

Warszawa, grudzień 1989 r.

Święta Bożego Narodzenia w tym roku, zdaniem 64,5% badanych¹, będą skromniejsze niż rok temu - mniej się będzie jadło i piło. Tak samo jak zwykle ma zamiar obchodzić je 31,9% ankietowanych, a zaledwie dla 0,5% będą one wystawniejsze. Skromniejsze będą święta przede wszystkim dla osób w średnim wieku i starszych, o niskich lub bardzo niskich dochodach. Takie same jak zwykle będą najczęściej w ocenie osób młodych, w wieku do 30 lat, z rodzin o wysokich lub bardzo wysokich dochodach (szczególnie właściciele prywatnych przedsiębiorstw). W bardzo niewielu domach stoły będą zastawione obficie niż w roku ubiegłym; dotyczyć to będzie jedynie rodzin dobrze i bardzo dobrze sytuowanych (znów głównie właściciele prywatnych przedsiębiorstw; tab.1 aneksu).

Widać wyraźny związek między spodziewanym ograniczeniem tradycyjnej wystawności w obchodzeniu świąt a negatywną oceną warunków życia i pesymizmem co do dalszego rozwoju sytuacji gospodarczej oraz zmian materialnych warunków życia społeczeństwa (tab.2 aneksu).

Sylwestra najczęściej spędzają Polacy w domu, w gronie rodzinnym (ponad połowa respondentów). W tym roku zamiar pozostania w domu deklaruje 6% więcej badanych niż w roku ubiegłym² (tab.1).

Tabela 1

w procentach

Przewidywane miejsce i sposób spędzenia Sylwestra	Odpowiedzi według terminów badań	
	XI '88	XI '89
W domu, w gronie rodzinnym	59,1	65,5
Na prywatce wraz ze znajomymi	15,6	16,5
W restauracji, kawiarni	3,1	1,7
Na balu organizowanym przez zakład pracy	4,1	2,1
Za granicą	0,6	1,3
Inaczej	3,1	1,3
Jeszcze nie wie	14,3	11,6

¹ Badanie "Aktualne wydarzenia (15)", przeprowadzone 17-21.11.89 na 1497-osobowej ogólnopolskiej próbie udziałowej dorosłej ludności.

² Badanie "Jak minął rok 1988?", przeprowadzone w listopadzie '88 na 1498-osobowej ogólnopolskiej próbie udziałowej dorosłej ludności.

Są to przede wszystkim osoby starsze, o niskich lub bardzo niskich dochodach, zwłaszcza emeryci i renciści, oraz rolnicy. Na prywatkach bawić się będzie mniej więcej tyle samo Polaków co w zeszłym roku. Będą to najczęściej ludzie młodzi, z rodzin o wysokich i bardzo wysokich dochodach. Nieliczni tylko (znacznie mniej niż w roku ubiegłym) mają zamiar bawić się w restauracjach i kawiarniach. To głównie bogaci, szczególnie właściciele prywatnych przedsiębiorstw. Także na bale organizowane przez zakłady pracy wybiera się mniej osób niż rok temu - być może ze względu na koszty. Nowy Rok za granicą będzie witało bardzo niewiele rodaków (ludzie o bardzo wysokich dochodach; tab.3 aneksu).

Na wybór sposobu spędzenia Sylwestra w tym roku, podobnie jak w zeszłym, wyraźny wpływ ma ocena własnych warunków materialnych - im są one gorsze, tym częściej rezygnuje się z zabawy gdzie indziej i pozostaje w domu (tab.4 aneksu).

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie, czy dla większości Polaków tegoroczne święta Bożego Narodzenia w porównaniu z ubiegłorocznymi będą:			
	skromniejsze - mniej się będzie jadło i piło	takie same jak zwykle	bardziej wyśławne - będzie się więcej jadło i piło	trudno powiedzieć
badanie - XI '89				
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	59,6	36,3	0,8	3,2
Kobiety	69,0	28,0	0,1	2,9
<u>Wiek</u>				
18-29	53,7	41,3	0,6	4,3
30-39	63,2	34,7	0,7	1,4
40-59	70,2	25,5	0,4	3,8
60 i więcej lat	69,6	27,5	0,0	2,9
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	64,1	31,7	0,7	3,5
Miasto:	64,9	31,9	0,3	2,8
do 100	61,2	35,9	0,4	2,4
101-500	68,8	28,5	0,0	2,7
powyżej 500 tys.mieszkańców	68,1	27,5	0,5	3,9
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	63,4	32,4	0,2	4,0
Zasadnicze zawodowe	63,0	33,6	1,2	2,1
Średnie	68,3	28,8	0,5	2,4
Ponadśrednie	63,0	34,1	0,0	2,9
<u>Sektor zatrudnienia</u>				
Uspołeczniony	65,7	30,3	0,4	3,6
Nie uspołeczniony	60,0	35,7	1,3	3,0
Nie pracuje	65,9	31,8	0,0	2,4
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	62,5	35,9	0,0	1,6
Pozostali umysłowi	66,8	29,9	0,0	3,4
Pracownicy handlu i usług	67,0	29,9	0,0	3,1
Robotnicy wykwalifikowani	62,8	32,6	0,8	3,8
Robotnicy do prac prostych	68,1	26,1	0,7	5,1
Rolnicy	64,2	31,9	1,3	2,7
Prywatni właściciele	35,3	58,8	2,9	2,9
Emeryci i renciści	67,3	30,0	0,3	2,4
Uczniowie i studenci	44,6	50,0	1,8	3,6
Niepracujący	62,6	34,1	0,0	3,3
<u>Dochód na osobę</u>				
Bardzo niski	73,5	22,1	0,0	4,4
Niski	68,5	29,4	0,0	2,1
Przeciętny	64,7	32,0	0,5	2,9
Wysoki	59,8	36,3	0,8	3,1
Bardzo wysoki	57,7	35,2	1,4	5,6
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>				
Wierzący i praktykujący regularnie	67,6	28,8	0,5	3,1
Wierzący i praktykujący nieregularnie	61,5	34,9	0,4	3,2
Wierzący, ale niepraktykujący	65,2	30,4	0,0	4,4
Niewierzący	49,2	50,0	0,0	0,0
<u>Przynależność do organizacji społeczno-politycznych</u>				
PZPR	60,2	36,9	1,0	1,9
Związki zawodowe (OPZZ)	72,9	25,0	0,0	2,1
"Solidarność"	59,0	36,9	0,0	4,1
Nie należy do żadnej	66,1	30,0	0,5	3,5

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie, czy dla większości Polaków tego- roczne święta Bożego Narodzenia w porównaniu z ubiegło- rocznymi będą:			
	skromniejsze - mniej się będzie jadło i piło	takie same jak zwykle	bardziej wy- stawnie - bę- dzie się wię- cej jadło i piło	trudno po- wiedzieć
badanie - XI'89				
<u>Ocena własnych warunków życia</u>				
Dobre	53,3	42,2	1,7	2,8
Przeciętne	60,4	36,4	0,4	2,8
Złe	72,3	24,1	0,2	3,5
<u>Ocena warunków życia ludzi</u>				
Dobre	50,0	47,3	0,0	2,7
Ani dobre, ani złe	51,0	46,1	0,8	2,1
Złe	69,3	27,4	0,4	2,9
Trudno powiedzieć	48,3	41,4	0,0	10,3
<u>Ocena aktualnej sytuacji gospodarczej</u>				
Dobra	62,7	33,9	0,0	3,4
Ani dobra, ani zła	61,1	34,7	0,0	4,2
Zła	65,0	31,7	0,5	2,7
Trudno powiedzieć	66,7	19,0	0,0	14,3
<u>Ocena aktualnej sytuacji politycznej</u>				
Dobra	65,3	32,1	0,5	2,1
Ani dobra, ani zła	62,4	34,0	0,3	3,4
Zła	65,7	31,4	0,7	2,2
Trudno powiedzieć	63,4	22,0	0,0	14,6
<u>Prognoza zmian warunków życia</u>				
Poprawią się	58,8	38,1	0,9	2,2
Pozostaną bez zmian	62,7	35,3	0,0	2,0
Pogorszą się	72,9	24,2	0,0	2,9
Trudno powiedzieć	65,7	26,8	0,8	6,7
<u>Prognoza zmian sytuacji gospodarczej</u>				
Poprawi się	61,6	35,1	0,7	2,6
Pozostanie bez zmian	60,7	34,8	0,0	4,5
Pogorszy się	78,0	20,4	0,0	1,6
Trudno powiedzieć	69,4	25,4	0,5	4,7
<u>Prognoza zmian sytuacji politycznej</u>				
Poprawi się	64,9	32,2	0,7	2,3
Pozostanie bez zmian	63,5	33,3	0,0	3,2
Pogorszy się	66,1	32,2	0,0	1,7
Trudno powiedzieć	63,4	29,2	0,0	7,4

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Gdzie zamierza Pan(i) spędzić Sylwestra?"						
	W domu, w gronie rodzinnym	Na prywatce wraz ze znajomymi	W restauracji, kawiarni	Na balu organizowanym przez zakład pracy	Wyjeżdża na Sylwestra za granicę	Inaczej	Jeszcze nie wiem
badanie - XI '89							
<u>Płeć</u>							
Mężczyźni	62,3	18,7	1,8	2,8	1,7	0,8	11,8
Kobiety	68,3	14,5	1,7	1,5	0,9	1,7	11,3
<u>Wiek</u>							
18-29	35,7	38,5	3,1	2,2	1,6	1,2	17,7
30-39	55,7	21,8	2,6	3,8	1,2	1,0	13,6
40-59	79,9	5,8	0,9	1,8	1,6	0,9	9,2
60 i więcej lat	89,5	1,6	0,3	0,3	0,7	2,3	5,2
<u>Miejsce zamieszkania</u>							
Wieś	73,0	12,7	2,4	1,4	1,2	0,5	8,7
Miasto:	60,9	18,8	1,3	2,5	1,3	1,7	13,3
do 100	61,5	17,0	0,9	3,1	1,1	2,0	14,5
101-500	58,8	21,2	2,7	3,1	1,2	0,8	12,3
powyżej 500 tys.mieszkańców	62,3	20,1	0,5	0,5	2,0	2,5	11,8
<u>Wykształcenie</u>							
Podstawowe	76,7	11,0	1,3	0,8	0,6	1,6	7,9
Zasadnicze zawodowe	61,2	19,3	3,1	3,4	0,9	0,6	11,6
Średnie	56,3	20,9	1,6	3,4	2,1	1,1	14,6
Ponadśrednie	53,2	21,4	1,2	1,7	2,3	1,7	17,9
<u>Sektor zatrudnienia</u>							
Uspołeczniony	57,3	19,2	2,0	3,5	1,0	1,3	15,5
Nie uspołeczniony	69,8	18,0	2,3	1,0	1,3	0,7	6,9
Nie pracuje	76,6	11,3	0,5	0,5	1,6	1,8	7,6
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>							
Inteligencja	54,7	18,8	1,6	1,6	3,1	3,1	17,2
Pozostali umysłowi	55,2	20,9	1,1	3,0	0,7	0,4	18,3
Pracownicy handlu i usług	63,9	17,5	1,0	4,1	0,0	1,0	12,4
Robotnicy wykwalifikowani	53,6	21,5	3,1	4,2	1,1	0,8	15,7
Robotnicy do prac prostych	65,9	16,7	1,4	2,2	1,4	2,9	9,4
Rolnicy	77,9	12,8	0,9	1,3	0,9	0,4	5,8
Prywatni właściciele	41,2	29,4	14,7	0,0	2,9	2,9	8,8
Emeryci i renciści	93,6	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,4
Uczniowie i studenci	16,1	58,9	0,0	1,8	3,6	1,8	17,9
Niepracujący	57,1	16,5	3,3	0,0	5,5	1,1	16,5
<u>Dochód na osobę</u>							
Bardzo niski	75,7	9,6	0,7	1,5	2,2	2,2	8,1
Niski	71,0	15,4	0,3	1,4	0,0	2,4	9,4
Przeciętny	68,3	14,7	1,6	2,9	0,3	1,0	11,3
Wysoki	59,1	19,7	2,7	1,9	2,7	0,8	12,7
Bardzo wysoki	45,8	25,4	4,9	2,1	4,2	0,7	16,9
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>							
Wierzący i praktykujący regularnie	74,7	11,0	1,3	1,3	0,5	1,3	9,6
Wierzący i praktykujący nieregularnie	56,2	24,8	1,7	2,7	2,3	1,1	11,2
Wierzący, ale niepraktykujący	52,6	19,3	3,7	3,7	1,5	0,7	18,5
Niewierzący	44,6	18,5	3,1	3,1	3,1	3,1	24,6
<u>Przynależność do organizacji społeczno-politycznych</u>							
PZPR	64,1	10,7	3,9	6,8	1,9	0,0	12,6
Związki zawodowe (OPZZ)	59,3	22,1	2,9	3,6	0,0	0,0	12,1
"Solidarność"	58,6	22,5	2,3	2,7	1,8	0,9	11,3
Nie należy do żadnej	69,3	13,2	1,4	1,5	1,2	1,7	11,6

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Gdzie zamierza Pan(i) spędzić Sylwestra?"						
	W domu, w gronie rodzinnym	Na prywatce wraz ze znajomymi	W restauracji, kawiarni	Na balu organizowanym przez zakład pracy	Wyjeżdża Pan(i) na Sylwestra za granicę	Inaczej	Trudno powiedzieć
badanie - XI '89							
<u>Ocena własnych warunków życia</u>							
Dobre	46,1	23,9	6,1	2,8	5,6	0,6	15,0
Przeciętne	66,0	17,7	1,0	2,3	0,6	1,3	10,9
Złe	70,5	13,2	1,3	1,7	0,8	1,4	11,1
<u>Ocena warunków życia ludzi</u>							
Dobre	63,5	17,6	2,7	1,4	2,7	2,7	9,5
Ani dobre, ani złe	65,8	13,2	3,3	2,1	1,6	1,6	12,3
Złe	65,6	17,5	1,4	2,3	1,2	1,2	10,8
Trudno powiedzieć	63,8	10,3	0,0	0,0	0,0	0,0	25,9
<u>Ocena aktualnej sytuacji gospodarczej</u>							
Dobra	71,2	15,3	1,7	1,7	1,7	1,7	6,8
Ani dobra, ani zła	71,5	13,2	2,1	2,1	1,4	0,7	8,3
Zła	64,5	17,0	1,7	2,2	1,3	1,3	12,0
Trudno powiedzieć	66,7	9,5	0,0	0,0	0,0	4,8	19,0
<u>Ocena aktualnej sytuacji politycznej</u>							
Dobra	66,3	17,4	1,5	2,2	1,4	0,8	10,3
Ani dobra, ani zła	63,2	17,1	2,2	1,7	0,6	2,0	13,2
Zła	61,3	13,9	2,2	3,6	2,9	1,5	14,6
Trudno powiedzieć	73,2	8,5	1,2	1,2	0,0	3,7	12,2
<u>Prognoza zmian warunków życia</u>							
Poprawią się	72,3	14,5	4,8	0,0	0,0	0,0	8,4
Pozostaną bez zmian	62,5	17,9	2,0	3,6	1,6	0,7	11,7
Pogorszą się	66,3	17,0	1,5	2,0	1,2	1,6	10,4
Trudno powiedzieć	59,3	7,4	1,2	1,2	2,5	1,2	27,2
<u>Prognoza zmian sytuacji gospodarczej</u>							
Poprawi się	65,4	16,9	1,8	2,1	1,0	1,2	11,3
Pozostanie bez zmian	63,3	18,5	1,6	2,2	1,8	0,4	12,0
Pogorszy się	67,6	15,3	1,5	2,5	1,0	1,9	10,2
Trudno powiedzieć	59,7	13,9	0,0	0,0	2,8	1,4	22,2
<u>Prognoza zmian sytuacji politycznej</u>							
Poprawi się	65,6	16,9	1,8	2,1	1,0	1,2	11,3
Pozostanie bez zmian	62,2	17,8	1,5	3,0	3,0	0,0	12,6
Pogorszy się	65,3	15,3	1,4	2,8	2,8	2,8	9,7
Trudno powiedzieć	69,0	12,4	1,8	0,9	0,9	2,7	12,4